

Munkabiztonság rovatunkban szó lesz a katasztrófavédelmi hozzájárulás eltörléséről, a 2012. év I. negyedében bekövetkezett munkabalesetek számáról, a villamos szabadvezetékek közelében történő munkavégzés kockázatairól, az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről, valamint az NMF közleményéről a munkahelyeken kialakuló kedvezőtlen klímakörnyezettel kapcsolatban. Ezt a **Kitekintő**, az új **szabványok** és **jogszabályok** követik, végül ismét egy munkabaleset tanulságait és olvasóink kérdéseire adott választ ismerhetik meg.

Munkabiztonság

Hatályon kívül helyezték a katasztrófavédelmi hozzájárulási kötelezettséget

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 79. § katasztrófavédelmi hozzájárulási fizetési kötelezettséget állapított meg:

a veszélyes anyagok előállításával, felhasználásával foglalkoztató üzemeltetők, valamint a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó külön jogszabály szerinti veszélyes áruk tárolását, gyártását és feldolgozását végző gazdálkodó szervezetek részére.

A szabályozás szerint a hozzájárulást a veszélyes tevékenységből eredő árbevétel után kell fizetni. Ha azonban ez nem mutatható ki, akkor az adó alapja a hozzájárulást fizető társaság teljes tevékenységének nettó árbevétele. A hozzájárulás mértéke az adóalap 0,1%-a. A hozzájárulás legfeljebb 25%-át a kötelezett a veszélyes tevékenysége által jelentett kockázat szintjének csökkentésére fordíthatja.

A fizetési kötelezettség egy jelentős - a fizetésre kötelezettek gazdasági pozícióját rontó - többlet-költséget generál. A fizetési kötelezettséghez mindemellett pedig rendszeres adminisztratív kötelezettségek (bejelentkezés, nyilatkozattétel, előleg-fizetés, hozzájárulás fizetés) is kapcsolódnak, melyek költsége a kisebb vállalkozásoknál aránytalanul magas a fizetendő közteher összegéhez képest.

Tartalom

**Szerzők: Felföldi Krisztina,
Kálmán László**

A kézirat lezárásának dátuma: 2012. július 2.

Munkabiztonság

- Hatályon kívül helyezték a katasztrófavédelmi hozzájárulási kötelezettséget
- Csökkent a munkabalesetek száma a 2012. év I. negyedében
- Villamos szabadvezetékek közelében történő munkavégzés kockázatai
- Az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételek
- A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság közleménye a munkahelyeken kialakuló kedvezőtlen klímakörnyezettel kapcsolatban

Kitekintő

- Hírek
- Szabványok
- Jogszabályok

Egy munkabaleset tanulságai

- Saját gépkocsija ütötte el!

Olvasóink kérdezték

Tisztelt Előfizetőnk!

Honlapunkon letölthető, szerkeszthető Word formátumú **iratmintákat talál!**

Honlapunk címe, melyen a szolgáltatás elérhető: **www.forum-szaklapok.hu**

Felhasználói név: **MVszaklap**

Jelszó: **munka23**

Munkavédelemmel kapcsolatos kérdéseit az alábbi e-mail címre várjuk:

olvasoikerdesek@forum-media.hu

Az Országgyűlés jelentős többséggel a katasztrófavédelmi törvény összes olyan rendelkezését hatályon kívül helyezte, amely összefüggésben áll a katasztrófavédelmi hozzájárulással - így június 30-ig nem kell előleget fizetniük az érintett vállalkozásoknak.

A 74. sz. Magyar Közlönyben kihirdetett **2012. évi LXXII. törvény** módosította a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvényt, amely számos pontja hatályát veszítette, és ez alapján „**a katasztrófavédelmi hozzájárulásra kötelezettek a 2012. évben nem kell a hozzájárulás összegéről nyilatkoznia, és a hozzájárulás előlegét, valamint a hozzájárulást megfizetnie.**”

Az előleget június 30-ig kellett volna megfizetni, de a jogszabály addigra hatályba lépett, így ezzel a kötelezettséggel már nem kell számolniuk a vállalkozásoknak.

A törvény a kihirdetést követő napon (június 19.) lépett hatályba és 2018. január 1-jén hatályát veszti. Ez utóbbiból – megítélésünk szerint - az következik, hogy a hozzájárulás fizetésének kötelezettsége várhatóan eddigiektől eltérő mértékben, egyszerűbb szabályok alapján várhatóan 2013. évtől esedékes.

Csökcentek a munkabalesetek száma a 2012. év I. negyedében

Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság tájékoztatása alapján 2012. I. negyedében – az elmúlt negyedhez viszonyítva – tovább csökkentek a munkabalesetek, különös tekintettel a halálos munkabalesetek száma.

Munkabalesetek		2011 I. név.	2012 I. név.
Összes munkabaleset		3339	3169
Ebből:	súlyos	28	24
	halálos	22	7
	súlyos csonkulás	3	7
	egyéb súlyos	3	10

Javult a helyzet – különösen a halálos balesetek tekintetében:

- az építőipar területén,
- a mezőgazdaság és gépipar területén (nem következett be halálos kimenetelű munkabaleset),

A szállítás, raktározás, posta és távközlés területén 14 %-al növekedtek a bekövetkezett munkabalesetek, a halálos balesetek száma 1-el csökkent. A részletesebb statisztika – életkor, terület, ágazati stb. bontásban a Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság honlapján megtekinthető.

Villamos szabadvezetékek közelében történő munkavégzés kockázatai

A média évente több alkalommal számol be olyan – általában tragikus kimenetelű – eseményekről, ahol az építési, rakodási, anyagmozgatási munkák során a munkavállaló, vagy az emelőgép, daru gémje a feszültség alatt álló villamos szabadvezetékkel megérintette, veszélyes mértékben megközelítette és a darukezelő vagy a közvetlen környezetében dolgozók áramütéses balesetet szenvedtek.

A több évtizedes probléma kockázatainak csökkentését célzó műszaki fejlesztések nem hozták meg a kívánt eredményt, alkalmazásuk széles körben nem terjedt el, a magatartási szabályok kellő szigorúságának eredményességét a felelőtlen emberi magatartás, az előírások figyelmen kívül hagyása, ismeretének hiánya, szándékos, tudatos megsértése ma is erőteljesen korlátozza.

A villamos szabadvezetékek veszélyes mértékű megközelítésének, szándékos vagy véletlen megérintésének kockázatai a daruzási munkák végzésénél számottevőek. A jogszabályi, a szolgáltatói és üzemeltetői előírások ismerete, alkalmazása éppen ezért nagyon fontos az olyan vállalatok, vállalkozások részére, akik darus járműveikkel különféle munkákat végeznek a villamos szabadvezetékek közelében.

Amikor a daruzási munkák szempontjából villamos szabadvezetékéről beszélünk alapvetően három területet célszerű megkülönböztetni:

- az üzemek, munkahelyek felett húzódó – általában üzemi célt szolgáló – **0,4 kV** névleges feszültségű légvezetéseket,
- az áramszolgáltatói villamos energia elosztóhálózat szabadvezetékait (**20 – 120 kV névleges feszültségű**)
- valamint a vasúti villamos vontatás **25 kV** névleges feszültségű állomási és nyílt vonali munkavezetékait, üzemi célú úgynevezett megkerülő vezetékait és tápvezetékait.

A 47/1999. (VII. 4.) GM rendelettel hatályba léptetett **Emelőgép Biztonsági Szabályzat** - az általános és speciális követelményekből kiemelve - a következő előírásokat tartalmazza:

- a kezelőnek és az irányítónak a terhet, illetőleg az irányító jelzéseit a tehermozgatás egész folyamata alatt figyelemmel kell kísérnie,
- a kezelőt az emelés megkezdése előtt egyértelműen tájékoztatni kell, hogy kinek a jelzéseit köteles figyelembe venni,
- ha a teher kötözésével (rakodásával) egynél több személyt bíznak meg, az egyiket közülük meg kell bízni az emelőgép kezelő irányításával,
- az irányítónak az emelőgép kezelőt minden esetben irányítani kell:

- olyan terhek kötözésénél, felemelésénél, amelyeket nem önműködő vagy a kezelőhelyről működtetett teherfelvevő eszközökkel vesznek fel,
- olyan mozgások végrehajtásánál, amelyeknél a mozgási illetve a mozgatósi folyamatot nem lehet a kezelőhelyről teljes mértékben áttekinteni, figyelemmel kísérni,
- **a feszültség alatt álló légvezeték vagy munkavezeték meg nem engedett megközelítésének megakadályozására.**

Az Emelőgép Biztonsági Szabályzat **előírásokat tartalmaz nagy- és kisfeszültségű föld feletti szabadvezeték közelében végzett daruzási, emelési munkák tekintetében.** Ezek alapján:

- A nagy- és kisfeszültségű föld feletti szabadvezeték közelében üzemeltetett emelőgépnek a vezetékeket feszültség mentesíteni kell. Ha ez nem lehetséges, akkor feszültség szinttől függően meghatározott biztonsági távolságot kell betartani. A 122/2004. (X. 15.) GKM rendelet 14. §. (2) d. pont alapján az erősáramú föld feletti vezeték (szabadvezeték) - sem vízszintesen, sem függőlegesen – a legkedvezőtlenebb helyzetben sem lehet az emelőgép (daru) szerkezeti elemeivel, a megemelt, mozgató teherrel megközelíteni:
  - 500 kV névleges feszültség szint felett 7,0 méternél közelebb,
  - 300 - 500 kV névleges feszültség szint között 4,0 méternél közelebb,
  - 200 - 300 kV névleges feszültség szint között 3,0 méternél közelebb,
  - 100 - 200 kV névleges feszültség szint között 2,0 méternél közelebb,
  - 35 - 15 kV névleges feszültség szint között 1,5 méternél közelebb,
  - 15 kV névleges feszültség szint alatt 1,2 méternél közelebb.
- A biztonsági távolság egyértelmű alkalmazása miatt a telepítés, üzemeltetés megkezdése előtt ki kell kérni a vezeték kezelőjének (áramszolgáltató) írásbeli nyilatkozatát is a feszültség nagyságáról és a biztonsági távolságról.
- Amennyiben az emelőgép magassága a 4 métert meghaladja és a vezeték szakasz nem feszültség mentesíthető:
  - a legkisebb biztonsági távolság határára jelzőőrt kell állítani,
  - a legkisebb biztonsági távolságot a vezetékkel párhuzamosan meg kell jelölni (pl. karók, jelzőszalag),
  - a jelzőőrnek minden mozgást le kell állítania, ha az emelőgép, a teher vagy a teherfelvevő eszköz megközelítette a jelzett vonalat,
  - ki kell jelölni jelzőőr tartózkodási helyét.
- Az előbb felsoroltakat be kell építeni az emelési utasításba. A jelzőőrt az előbbi feladatainak ellátásán túlmenően egyéb feladattal megbízni nem szabad.
- A nagy- és kisfeszültségű föld feletti szabadvezeték veszélyes közelébe telepített, illetőleg üzemeltetett emelőgép kezelőjével és a kötöző, irányító személyzettel a

munkálatok megkezdése előtt a biztonságos munkavégzés feltételeit el kell sajátítani. Az ismeretek készségi szintű alkalmazásáról ellenőrizhető, kimutatható módon meg kell győződni.

- Ha az emelőgép vagy valamely része érintkezésbe kerül a feszültség alatt álló nagy- és kisfeszültségű föld feletti szabadvezetékkel, akkor az emelőgép kezelőnek:
  - hangjelzést kell adni veszélyhelyzetre történő figyelemfelhívás céljából,
  - meg kell kísérelnie az emelőgépet eltávolítani a vezeték től, vagy intézkedést kérni a vezeték feszültség mentesítésére,
  - csak a biztonsági előírások betartásával hagyhatja el az emelőgépet úgy, hogy egyszerre ne kerüljön kapcsolatba az emelőgép fém részeivel, valamint a talajjal. (a legalacsonyabb helyről kell leugrani a talajra, vigyázva arra, hogy a talajra érés pillanatában kézzel vagy lábbal sem érintkezzen az emelőgép fém részeivel)

A közelben tartózkodók ebben az esetben kötelesek a lehető legrövidebb időn belül a veszélyes teret elhagyni.”

A vasúti villamos vontatás állomási és nyílt vonali munkavezetékei, üzemi célú megkerülő vezetékai, tápvezetékei közelében történő rakodási, emelési (daruzási) munkák végzése során az **Emelőgép Biztonsági Szabályzat előírásain túlmenően a MÁV Zrt. biztonsági szabályait is alkalmazni kell.** A MÁV villamosított vonalainak üzemére vonatkozó **E. 101. sz. Utasítás a MÁV munkavállalóin túlmenően biztonsági előírásokat tartalmaz az ügyfelek, a vasúti területen munkát végző idegen munkavállalók tekintetében is.**

A **25 kV** névleges feszültségű vasúti villamos vontatás feszültség alatt álló felsővezeteki berendezései – a vasúti villamos üzemi személyzet kivételével - előzetes feszültségmentesítés nélkül 2,0 méteren belül nem közelíthető meg. (biztonsági vagy megközelítési távolság).

Az üzemszerűen feszültség alatt álló berendezések közelében dolgozók vagy az általuk használt szerszámok, munkaeszközök, gépek stb. még a legkedvezőtlenebb helyzetben sem kerülhetnek 2,0 méternél közelebb a feszültség alatt álló villamos berendezéshez. A biztonsági távolság megítélésénél a szomszédos vágányon közlekedő villamos vontatójárművek áramszedőinek félszélességét is figyelembe kell venni. (1,2 méter) Ez azt jelenti, hogy a vasúti vágány feletti üzemszerűen feszültség alatt álló villamos felsővezeték esetén – villamos vontatójármű közlekedésekor – a 2,0 méter biztonsági távolságot 1,2 méterrel kell megnövelni az áramszedő potenciálkihordása miatt. (összesében 3,2 méter)

A küldemények vasúti állomáson történő rakodásához:

- Engedélyt kell kérni a vasútállomás forgalmi irodájában. Minden olyan esetben, amikor a munkát végző rakodás közben testével, a rakodásra kerülő anyaggal,

kötöző-, rakodási segédeszközzel vagy rakodógéppel 2,0-3,2 méteren belül a villamos felsővezeteki berendezés üzemszerűen feszültség alatt álló részeit megközelítheti, az állomás csak a rakodással érintett területen lévő felsővezeteki berendezés feszültség mentesítése után adhat a rakodásra engedélyt.

- A „Rakodási engedély” a rakodó félnek kerül átadásra. A „Rakodási engedély” részletesen tartalmazza:
  - a rakodás helyét (vasúti kocsi vagy rakterület),
  - a rakodás konkrét idejét,
  - a vágány feletti vagy melletti felsővezeték feszültség alatti állapotát vagy mentességét,
  - a rakodóterület felett lévő megkerülő, illetve tápvezeték feszültség alatti állapotát vagy mentességét.
- Az átadással egyidőben a rakodó félnek „Nyilatkozat”-ot kell aláírni a rakodási terület közelében lévő feszültség alatti villamos felsővezeteki berendezések veszélyes mértékű megközelítésének tilalmáról.
- Rakodógép használatára üzemeltetési engedélyt kell előzetesen kérni. Az üzemeltetési engedélyben a MÁV Zrt. szakemberei részletesen meghatározzák a rakodógép üzemeltetésének biztonsági és egyéb feltételeit. Az állomás csak az üzemeltetési engedély bemutatása után adhatja ki a „Rakodási engedély”-t
- A rakodás befejezésekor, vagy a rakodás megszakításakor a „Rakodási engedély”-t a rakodó fél köteles az állomásnak visszaadni.

A villamos felsővezetékkel ellátott vasútvonalak állomásain a rendszeresen vagy esetenként használt rakodóhelyeken – ahol felsővezeték, vagy megkerülő vezeték illetve tápvezeték húzódik – minden irányból jól látható tájékoztató és információs felirat van elhelyezve:

- a rakodás engedélyezésének kötelezettségéről,
- a villamos vezetékek sínkorona illetve térszint feletti magasságáról,
- feszültségintjéről, illetve veszélyességéről.

Ezek az információk segítséget nyújtanak a rakodó feleknek az eljárási szabályok alapvető ismereteit illetően.

Az idegen személyek (nem vasúti alkalmazottak) villamosított vonalakon – nem az áruszállítási tevékenységhez kapcsolódó - történő munkavégzésénél is az előbbiekben ismertetett 2,0 méteres biztonsági távolságot kell betartani.

A rakodás megkezdése előtt – az emelőgép műszaki paraméterei, a rakodási technológia, figyelembe vételével - meg kell vizsgálni, hogy az üzemszerűen feszültség alatt álló villamos felsővezeték 2,0 méteren belüli megközelítése még véletlenszerűen sem következhesen be. Ha a 2,0 méteren belüli megközelítés lehetősége fennáll:

- a munka csak a területileg illetékes vasúti villamos szervezet szakemberének (villamos üzemi szakközeg) jelenlétében,
- és írásos engedélyének birtokában kezdhető el.

A villamos üzemi szakközeg a munka megkezdésére a munkavezetőnek (munkairányítóknak) „Munkaengedély”-t ad ki.

A „Munkaengedély” tartalmazza:

- a rakodási terület feletti, közelében lévő felsővezeték, megkerülő vezeték vagy tápvezeték kikapcsolását, feszültség mentesítését,
- a munka villamos üzemi szempontból történő kezdetének, befejezésének időpontját,
- a „Munkaengedély” átvételének időpontját,
- a villamos berendezésekkel kapcsolatos alapvető biztonsági tudnivalókat.

Az emelési, rakodási munka csak a „Munkaengedély” birtokában kezdhető el. A munkavezetőnek:

- a munkaterületen kell tartózkodni és a „Munkaengedély”-t magánál tartani,
- ellátni az emelőgép kezelő irányítását, vagy a kötözők közül irányítót kijelölni,
- a rakodás elvégzését követően a munka befejezésének tényét a villamos üzemi szakközegnek bejelenteni és azt a „Munkaengedély”-en aláírásával elismerni,
- a „Munkaengedély” visszaadásával a munkavezető felelősséget vállal hogy munkavállalói a villamos berendezések közeléből eltávoztak, a berendezéseket feszültség alatt állónak tekintik, az ismételt feszültség alá helyezésnek nincs akadálya.

Az emelőgépek villamos szabadvezetékek közelében történő üzemeltetésének előbbiekben ismertetett szabályai szigorú követelményeket támasztanak az emelőgépek üzemeltetői, kezelői, munkairányítói részére, azonban a bekövetkezett munkabalesetek azt mutatják, hogy számos esetben hagyják figyelmen kívül az alapvető biztonsági előírásokat. Ennek legjellemzőbb esetei a következők:

- az *Emelőgép Biztonsági Szabályzat* előírásainak hiányos ismerete,
- elmaradt vagy nem megfelelő értékelés, vizsgálat a biztonsági távolság betarthatóságát illetően,
- a rakodási technológia nem megfelelő megválasztása, az emelőgép műszaki paramétereinek figyelmen kívül hagyása,
- irányító nélkül végzett emelési művelet során a biztonsági távolság be nem tartása;
- emelőgép kezelő figyelmetlensége, téves megítélése a biztonsági távolságot illetően,
- téves feszültség mentesítés, a feszültség mentesítés elmaradása,
- gyakorlatlan emelőgép kezelő figyelmetlen munkavégzése,
- a feszültség alatt álló szabadvezeték veszélyének, biztonsági kockázatainak lebecsülése, tudatos figyelmen kívül hagyása,
- az emelőgép rakodási helyének téves megítélése, munka közbeni megváltoztatása.
-

1/2012. (V. 31.) EMMI rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet és az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet módosításáról

Hosszan tartó egyeztetés után május 31-én a 64. sz. *Magyar Közlönyben* megjelent, és június 1-jétől hatályba is lépett a szakmai minimumfeltételeket újrafogalmazó miniszteri rendelet, amely alapvetően módosítja a hazai egészségügyi rendszer működését. Az új feltételrendszer legfontosabb eleme – a rendelet alapján –, hogy, *"az eltérő egészségi állapotú betegek differenciált ellátását a fokozatosság elvén egymásra épülő, a szakmai tevékenységnek a szakmai tapasztalat és technikai feltételek alapján csoportosított progresszivitási szinten működő ellátórendszere biztosítja."*

A jogszabály tartalmazza:

- a járóbeteg-szakellátást és diagnosztikai szolgáltatást, valamint
- a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó szolgáltatókra vonatkozóan a szükséges tárgyi és szakmai minimumfeltételeket.

A szakmai minimumfeltételek ismeretében az intézményeknek legkésőbb július 1-ig nyilatkozniuk kell, hogy:

- milyen ellátásokat biztosítanak jelenleg, illetve,
- milyen ellátás biztosítását tudják vállalni.

A jogszabályban megfogalmazott követelmények megvalósítását ellenőrzi a működési engedélyt kiadó hatóság, vagyis az *Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat*:

- a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó szolgáltatók esetében november 1-jéig,
- a járóbeteg-szakellátást és diagnosztikai szolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltatók esetében 2013. március 1-jéig.

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság közleménye a munkahelyeken kialakuló kedvezőtlen klímakörnyezettel kapcsolatban

A 2012. 06. 19-én kiadott közlemény felhívja valamennyi munkáltató figyelmét a munkavállalók egészségének, biz-

tonságának védelme érdekében szükséges megelőző intézkedések megtételére.

A munkavállaló jó közérzetét és teljesítőképességét nagymértékben befolyásolják a munkakörnyezet klimatikus feltételei. A **túlzott meleg** nem csupán kellemetlen lehet, hanem **szélsőséges esetben nagyobb megterhelést róhat a szervezetre, mint maga a munkavégzés.**

A nagy meleg káros hatásai napszúrás, hőség okozta ájulást, hőkimerülést, hőségütést okozhatnak, de másodlagosan hozzájárulhatnak a balesetveszélyes helyzetek kialakulásához is.

- *„Elsősorban szabadtéren, tűző napon fizikai munkát végzők esetében (pl. építés-kivitelezési munkák, útépítés, útburkolás, mezőgazdaság tevékenység) merül fel a nagy meleg káros hatásai elleni fokozott védekezés szükségessége.*
- *A munkavállalók igénye szerinti mennyiségben, a folyadékvesztés pótlására legalább 14-16 °C hőmérsékletű ivóvíz minőségű vizet kell biztosítani a higiénés feltételeknek megfelelően, személyenként, egyéni használatra kiadott ivópoharakkal.*
- *Az előbbieken túlmenően a hőkimerülés, hőségütés megelőzését egyéb eljárásokkal (a tarkót takaró fejtű használata, könnyű, bő ruházatban történő munkavégzés, ahol azt a munka jellege megengedi, hideg vizes arc-, kézmosással történő hűsítő mosdás, stb.) javasolt biztosítani.*
- *Munkaszervezéssel kell biztosítani, hogy a munkavégzés során rendszeresen kerüljön pihenőidő beiktatásra. A pihenőidőt lehetőleg a környezethez képest hűvösebb, árnyékos helyen, megfelelő ülőalkalmatossággal ellátott körülmények között töltsék el a dolgozók.*
- *Ahol nem áll rendelkezésre a pihenő idő eltöltésére, a környezethez képest hűvösebb árnyékos hely, ott lehetőleg szerint gondoskodjanak megfelelő árnyékolással (pl. sátorlapok alkalmazásával) ellátott hely kijelöléséről, megfelelő ülőalkalmatossággal ellátva.*
- *A tűző napon felmelegedett tárgyak, munkaeszközök érintéséből adódó baleset- veszélyes helyzetek megelőzésére is gondolni kell (pl. elsődlegesen magasban végzett tevékenységek során), ezért felhívjuk a figyelmet az óvatosságra.*
- *A munkavállalók figyelmét fel kell hívni arra, hogy az esetlegesen előforduló panaszok (pl. fejfájás, szédülés, szemkáprázás, szomjúság, szapora szívverés) esetén a munkát azonnal hagyják abba és keressék fel a pihenő helyet, szükség esetén igényeljék az elsősegélynyújtást, vagy az orvosi ellátást.*
- *Azokon a zárttéri munkahelyeken, ahol a megfelelő munkahelyi klíma mesterséges szellőztetés, illetve légkondicionáló berendezés útján történő biztosítására nincs lehetőség, vagy ez műszakilag megoldhatatlan, a munkavállalók egészségének megóvása érdekében szintén szervezési intéz-*

kedéseket kell tenni, óránként legalább 5, de legfeljebb 10 perces pihenődő közbeiktatásával és védőital juttatásával. A pihenődőt lehetőleg a környezethez képest hűvösebb, lehetőleg komfortzónába eső, megfelelő ülőalkalmatossággal ellátott pihenőhelyen töltsék el a munkavállalók.”

• „A fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervének munkavédelmi felügyelői **fokozott figyelmet fordítanak a munkavédelmi ellenőrzések során** azon munkavállalók egészségének és biztonságának védelmére, akik a kedvezőtlen klímakörnyezet miatt a szokásosnál is fokozottabb megterhelésnek és igénybevételnek lehetnek kitéve a szabadtéri- vagy a zárttéri munkahelyeken.” – zárul a munkavédelmi hatóság közleménye.

2011. áprilisi számban már foglalkoztunk a szélsőségesen meleg időjárási körülmények közötti munkavégzés kockázataival, bemutattuk a hazai jogszabályok ellentmondásait, azonban e téren – a jogalkotást illetően – számottevő előrelépés nem történt.

Kitekintő

Eltörölte a Parlament az idén bevezetett katasztrófavédelmi hozzájárulást

Az Országgyűlés a katasztrófavédelmi törvény összes olyan rendelkezését hatályon kívül helyezte, amely összefüggésben áll a katasztrófavédelmi hozzájárulással.

A katasztrófavédelemről szóló, illetve az ahhoz kapcsolódó törvények tavalyi módosítása után 2012-től kellett katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetniük a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeknek. A hozzájárulást a veszélyes tevékenységből eredő árbevétel után kellett megfizetni, azonban ha ez nem volt kimutatható, akkor az adó alapja a hozzájárulást fizető társaság teljes nettó árbevétele volt.

Munkahelyi baleset – Szigorúbb munkavédelmi ellenőrzést szeretne a VDSZ!

Feszített a tempó, lazul a biztonság

Szigorúbb munkavédelmi ellenőrzést szorgalmaz a vegyipari szakszervezet, mivel rövid idő alatt a második halálos kimenetelű baleset történt az ágazatban, legutóbb a TVK-ban. A VDSZ szerint a legtöbb cég formailag eleget tesz az előírásoknak, ám a termelés feszített tempójában lazul a dolgozók figyelme, munkabiztonsági fegyelme. A szakszervezet szerint a munkavédelem a Kormány mos-

tohagyereke lett, s az ellenőrzések enyhülése azoknak a munkaadóknak kedvez, akik a termelés miatt „hajtják” a munkavállalókat.

Nem tudni pontosan, mi történt a TVK-nál, ahol munkavégzés közben egy alvállalkozó három munkavállalója lett rosszul, majd kettő meghalt. Az alig 2 héttel korábban a Hankooknál bekövetkezett, ugyancsak halálos baleset után ez is jelzi azt, amire a vegyipari szakszervezet már többször felhívta a figyelmet: súlyos gond van a munkavédelemmel, pontosabban annak betartatásával/betartásával. A VDSZ szerint az elmúlt években lazult a munkavédelmi ellenőrzés, ezért a vállalatok egy része csak formailag tesz eleget az előírásoknak azzal, hogy beszerzi a szükséges munkavédelmi eszközöket, ám arra már nem fordít figyelmet, hogy a dolgozók használják-e ezeket a felszereléseket. A termelést végző üzemekben olyan feszített a tempó, hogy gyakran nincs idő minden munkafázist szigorúan a munkabiztonság szabályai szerint végezni. A néha feleslegesnek tűnő, időigényes óvintézkedések elhagyása életveszélyes lehet, ám ezt csak akkor veszik komolyan a munkavállalók és a munkaadók, amikor baleset történik.

A vegyipari ágazatra általában nem jellemzőek a halálos kimenetelű balesetek, ám az, hogy a biztonság megszegése most alig két hét alatt három áldozatot is követelt, jelzi, hogy tovább lazul a rendszer. A szakszervezet régóta állítja: a munkavédelem a Kormány mostohagyereke, s azzal, hogy egyre kevésbé törődik vele, a termelésben érdekelt multi gyártulajdonosok malmára hajtja a vizet. Ha nincs kellő kontroll, a munkaadók akár a biztonság kárára is feszíthetik a tempót, mit sem törődve a gyakran időigényes biztonsági követelményekkel.

A VDSZ ezért a munkaadóktól szigorúbb ellenőrzést, a munkavédelmi szabályok pontos betartatását és a védőruhák használatának előírását kéri. A szakszervezet a munkavállalóktól azt kéri, hogy a munkahelyi „hajtás” ellenére vegyék komolyan a saját biztonságukat, s ha más nem, legalább saját maguk vigyázzanak az egészségükre és az életükre, akár a termelés kárára is tartásuk be az előírásokat.

A szakszervezet a TVK-nál történt esetről a helyszínen tájékozódik, s az eredménytől függően további intézkedéseket tervez.

Szabványok

Munkabiztonságot érintő nemzeti szabványok közzététele:

(A Szabványügyi Közlöny 2010. áprilisi száma alapján.)

FIGYELEM!	<i>A szürke mezőben lévő szabványok angol nyelven kerültek kiadásra</i>
------------------	---

Az idegen nyelvű szabványok címfordítása nem hivatalos fordítás, csak tájékoztatásul szolgál. A nemzetközi szabványok a bevezetésekor kapják meg a hivatalos magyar nyelvű címüket.

1	MSZ EN	741:2000+A1:2011	Folyamatos működésű szállítóberendezések és -rendszerek. Ömlesztett anyagok (árak) pneumatikus szállítórendszereinek és rendszerlemeinek biztonsági követelményei – Az MSZ EN 741:2000 helyett –
2	MSZ EN	14070:2003+A1:2009	Szerszámgépek biztonsága. Aggregátgépek és célgépek – Az MSZ EN 14070:2004 helyett –
3	MSZ EN	15635:2009	Helyhez kötött acél tárolórendszerek. Tárolóeszközök. Tárolóeszközök alkalmazása és karbantartása
4	MSZ	15233:2012	Füredőmedencék építési és átvételi műszaki követelményei – Az MSZ-10-533-1:1990 helyett –
5	MSZ EN	764-2:2012	Nyomástartó berendezések. 2. rész: Mennyiségek, jelölések és mértékegységek – Az MSZ EN 764-2:2002 helyett –
6	MSZ EN	806-5:2012	Épületeken belüli, emberi fogyasztásra szánt vizet szállító berendezések műszaki előírásai. 5. rész: Üzemeltetés és karbantartás
7	MSZ EN	940:2009+A1:2012	Famegmunkáló gépek biztonsága. Kombinált famegmunkáló gépek – Az MSZ EN 940:2009 helyett –
8	MSZ EN	1034-3:2012	Gépek biztonsága. Papírgyártó és papírkiszerező gépek tervezésének és gyártásának biztonsági követelményei. 3. rész: Felcsévélo- és áttekereslőgépek – Az MSZ EN 1034-3:1999+A1:2010 helyett –
9	MSZ EN	1501-1:2012	Hulladékgyűjtő járművek. Általános és biztonsági követelmények. 1. rész: Hátulsó töltésű hulladékgyűjtő járművek – Az MSZ EN 1501-1:1998+A2:2010 helyett –
10	MSZ EN	1501-5:2012	Hulladékgyűjtő járművek. Általános és biztonsági követelmények. 5. rész: A hulladékgyűjtő járművek beürítő berendezései – Az MSZ EN 1501-1:1998+A2:2010 helyett –
11	MSZ EN	1540:2012	Munkahelyi levegő. Fogalommeghatározások – Az MSZ EN 1540:2000 helyett –
12	MSZ EN ISO	3382-3:2012	Akusztika. Helyiségek akusztikai jellemzőinek mérése. 3. rész: Egyterű irodák
13	MSZ EN ISO	20344:2012	Személyi védőeszköz. Lábbelvizsgáló módszerek (ISO 20344:2011) – Az MSZ EN ISO 20344:2008 helyett –
14	MSZ EN ISO	20345:2012	Személyi védőeszköz. Biztonsági lábbeli (ISO 20345:2011) – Az MSZ EN ISO 20345:2008 helyett –

Visszavont nemzeti szabványok

A Szabványügyi Közlöny 2012. júniusi számában munkabiztonságot érintő nemzeti szabvány visszavonása nem történt.

Megjelent – magyar nyelven – a Raktári állványrendszerek biztonsági felülvizsgálata című MSZ EN 15635:2009 szabvány

Június 1-jén megjelent a 2009. április 1-jén angol nyelven közzétett MSZ EN 15635 szabvány magyar nyelvű változata.

Az ERF (European Racking Federation – Európai Állványgyártók Szövetsége) által kidolgozott harmonizált előírások különböző típusú állvány- és polcrendszerek használatát (különleges feltételek mellett) szabályozzák. A szabvány az állványkeretektől és magassági irányban áthelyezhető hossztartókból álló, rakományképző eszközök (rakodólappok) és egységtrakományok alátámasztására tervezett, továbbá a polcos raktári állványrendszerek üzemeltetésére és karbantartására ad útmutatást.

A gondos és szabályos állványtelepítés ellenére, az üzemeltetés során (csaknem mindig a nagy tömegű anyagmozgató/emelőgépek miatt) sérül az állványrendszer, vagy a kötőelemek, figyelmeztető táblák hiányoznak. Emiatt az állványrendszer műszaki állapota már nem felel meg az előírásoknak. Az állványok károsodása csökkenti azok teherbírását is, ami munkabalesethez is vezethet.

A munkaeszközök és a munkavállalók biztonságáért az üzemeltető a felelős!

A veszélyes technológia üzemeltetésének, illetve a szerkezet sérülésének kockázatát a lehető legkisebbre kell csökkenteni. Az állvány sérülésének/károsodásának azonosítása és annak azonnali megszüntetése miatt fontos, hogy az üzemeltető tisztában legyen az állványok gondos biztonsági felülvizsgálatának szükségességével és kötelezettségével.

Általános igény volt a statikai méretezést, gyártási titkokat nem érintő felülvizsgáló követelményrendszer kialakítása.

Emiatt is vált fontossá az európai szabvány magyar nyelvű változatának kiadása.

A raktári állvány önmagában nem tartozik a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. mellékletében felsorolt veszélyes munkaeszközök közé, így a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet vonatkozik a vizsgálatokra.

A veszélyes munkaeszközök körébe nem tartozó munkaeszközök felülvizsgálatát általában nem kell munkabiztonsági szaktevékenység keretében végezni, de a most megjelent szabvány előírása szerint az állványok vizsgálatával megbízott személynek tanúsított szakértelemmel kell rendelkeznie.

Ez az európai szabvány az MSZ EN 15512-vel, az MSZ EN 15620-szal és az MSZ EN 15629-cel együtt a tárolórendszerek (szinte a teljes életciklusra kiterjedő) szerkezeti biztonságával kapcsolatos üzemeltetési szempontjaira ad útmutatást, annak érdekében, hogy a technológiai tervező, a tervező és a felhasználó tudatában legyen a másik szakterület határaival, lehetővé váljon a biztonságos kivitelezés és használat.

Az európai szabvány alkalmazási területébe tartozik a tervezés (de a biztonságos teherhordó képességet meghatározó szerkezetépítési feladatra az EN 1993-1-1 és az EN 1993-1-3 Eurocode-ok vonatkoznak), az összeszerelés és az üzembe helyezés (a szállítói utasítás, illetve az előirt szempontok szerint). Az üzemeltető felelőssége a biztonságos használat és az első használatot megelőző ellenőrzés. Megjelent a szabványban az állványrendszerek biztonságáért felelős személy (PRSES), akinek feladatai: a szakszerű változtatások a tárolóeszközök térbeli elrendezésében, a biztonságos terhelhetőségre vonatkozó figyelmeztető feliratok elhelyezése, a veszélyforrások kezelése stb.

Fontos előírások vonatkoznak:

- az egységakománnyra, annak
  - tömegére,
  - tényleges méretére,
  - állékonyságára,
  - helyes és helytelen elhelyezésére;
- az egységakomány-távközökre;
- az egyenlőtlenül megoszló terhelésre;
- a sérült rakományképző eszközökre;
- a be- és kitárolási sorrendre;
- a kiszolgálófolyosón lévő akadályokra;
- a hozzáférésre;
- az időszakos ellenőrzésekre, amelyeket házon belüli dolgozókkal, külső szakértőkkel vagy a gyártó műszaki állományával kell elvégeztetni;
- a biztonságért felelős személy (PRSES) számára benyújtandó jegyzőkönyvre, megállapításokkal és javaslatokkal a szükséges intézkedésekre;

- a vizsgálatok jellegére
  - a szerelést követő használatbavételi vizsgálatra,
  - a jogosult személy által (a megállapításokat jegyzőkönyvezve) végzett, időszakos ellenőrző vizsgálatra (legfeljebb 5 évenként, de célszerű évente végezni);
  - az állványoszlop deformációjának kategóriáira.

A deformációkategóriákkal összefüggő kockázatokat különböző színek jelzik, a következőképpen:

ZÖLD FOKOZATÚ KOCKÁZAT – csak megfigyelést igényel (a terhelhetőség nem csökken);

SÁRGA FOKOZATÚ KOCKÁZAT – olyan veszélyes károsodás, amely azonnali intézkedést igényel;

PIROS FOKOZATÚ KOCKÁZAT – nagyon nagy mértékű, olyan károsodás, amely azonnali intézkedést igényel.

A szabvány előírja a hosszartók túlterhelés okozta maradó lehajlásának megengedhető mértékét is.

Az összes jogosulatlan és jóváhagyás nélküli módosítás PIROS FOKOZATÚ KOCKÁZAT-ot eredményez, amíg a helyesbítést el nem végzik.

Bármely károsodás esetén ki kell vizsgálni a probléma lehetséges okait azzal a céllal, hogy azok kiküszöbölésével a probléma előfordulásának valószínűsége csökkenthető vagy megszüntethető legyen, és a károsodás többször ne forduljon elő.

A szabvány ajánlható:

- a termék-, vizsgálati és kivitelezési szabványok alkotóinak;
- az ügyfeleknek (nagyobb forgalmazóknak, elosztóraktáraknak, Állványgyártók Szövetségének stb.);
- a technológiatervezőknek, tervezőknek, szállítóknak, szerelőknek és üzemeltetőknek;
- az illetékes hatóságoknak.

A szabvány alkalmazásával, a képzés, illetve a felülvizsgálat szakszerű megszervezésével az állványrendszer megbízható szerkezeti biztonságának köszönhetően az üzemeltetés veszélytelenné, gazdaságosabbá válik.

A témával kapcsolatos szabványok, amelyek magyar nyelvű kiadását tervezi az MSZT:

MSZ EN 15512 Helyhez kötött acél tárolórendszerek. Állítható rakodólapos állványrendszer. A tartószerkezet tervezésének alapelvei

EN 15620 Helyhez kötött acél tárolórendszerek. Állítható rakodólapos állványrendszerek. Tűrések, alakváltozások és távközök

EN 15629 Helyhez kötött acél tárolórendszerek. A tárolóeszközök műszaki előírásai

Jogszabályok

Megjelent jogszabályok

2012. évi XLVI. törvény a földmérési és térképészeti tevékenységről (Hatályos: 2012. 05. 27., 2012. 10. 01., 2013. 07. 01.) [Módosította az állattenyésztésről 1993. évi CXIV. törvényt. (Hatályos: 2012. 05. 27., 2012. 07. 02.)] (Hatályon kívül helyezte a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvényt.)
2012. évi XLVII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény és egyes energetikai tárgyú törvények módosításáról (Hatályos: 2012. 05. 30.)
2012. évi LV. törvény a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény módosításáról (Hatályos: 2012. 07. 29., 2016. 01. 01.)
- 105/2012. (V. 30.) Korm. rendelet egyes építésügyi és területrendezési tárgyú kormányrendeletek módosításáról (Hatályos: 2012. 06. 01., 2013. 01. 09., 2015. 07. 09.) [Módosítja az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01., 2013. 01. 09., 2015. 07. 09.}, az építésügy, a településfejlesztés és -rendezés körébe tartozó dokumentációk központi nyilvántartásáról szóló 277/2008. (XI. 24.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, a területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, az egyes építésügyi szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 192/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, a közszolgálati tisztviselők képzési előírásairól szóló 29/2012. (III. 7.) Korm. rendeletet {Hatályos: 2012. 06. 01.}, az építésügyi cél-előirányzatról szóló 10/2009. (IV. 14.) NFGM rendelet {Hatályos: 2012. 05. 31.}]
- 28/2012. (V. 31.) BM rendelet az Európai Közösségi jog hatálya alá tartozó, feltétel nélkül elismerésre kerülő okleveles építészmérnöki oklevelek megnevezéséről és az ezen okiratok birtokosaival azonos jogállású személyek köréről szóló 1/2008. (I. 11.) ÖTM rendelet módosításáról (Hatályos: 2012. 06. 08., 2012. 07. 01.)
- 1/2012. (V. 31.) EMMI rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet és az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet módosításáról {Hatályos: 2012. 06. 01.}
- 1177/2012. (VI. 1.) Korm. határozat a Társadalmi Megújulás Operatív Program kiemelt projektjei-

nek akciótérvi nevesítéséről, valamint TÁMOP 1.1.2-11/1-2012-0001 azonosító számú, „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)” című kiemelt projekt támogatásának jóváhagyásáról

- 115/2012. (VI. 11.) Korm. rendelet egyes állatvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról (Hatályos: 2012. 08. 01., 2013. 01. 01., 2016. 01. 01.) [Módosította az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendeletet, az állatvédelmi hatóság kijelöléséről szóló 334/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletet, a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendeletet és a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény hatálya alá tartozó ügyekben eljáró hatóságok kijelöléséről, valamint a nyilatkozattételi kötelezettség alá eső szolgáltatások felsorolásáról szóló 33/2008. (II. 21.) Korm. rendeletet.]
- 4/2012. (VI. 12.) EMMI rendelet a szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet módosításáról (Hatályos: 2012. 06. 15.)
2012. évi LXXI. törvény a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról (Hatályos: 2012. 06. 27., 2012. 09. 01.)
2012. évi LXXII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény módosításáról (Hatályos: 2012. 06. 20.)

Egy munkabaleset tanulságai

Saját gépkocsija ütötte el!

A munkabaleset előzményei, tényállás

A K. Kft. több mint tíz éve alakult. Az elsősorban közút-építéssel, korszerűsítéssel, karbantartással foglalkozó cég – a T. Kft. – részére szállítottak útépítési anyagokat. A két Kft. éves szerződést kötött egymással, mely szerint a megbízó az esedékes fuvar napja előtt két nappal pontosítja a szükséges gépkocsik számát, a szállítandó anyagot, az útvonalat, illetve a felrakodás, lerakodás időpontját, valamint azt, hogy szükség van-e rakodóra.

A megbízó – a fuvaroztató K. Kft. – a baleset napjára két gépkocsit igényelt 7⁰⁰-i kiállással a város külterületén lévő telephelyére.

A két gépkocsi a megrendelésnek megfelelően 7⁰⁰ után néhány perccel megérkezett a telephelyre.

A járművek beálltak a telephelyre. Az egyikre a karbantartáshoz szükséges munkaeszközöket, a másik billenőplatóra a karbantartáshoz szükséges anyagot rakodták fel. A két gépkocsi közül az egyiket – melyre a munkaeszközök kerültek – I. N. vezette. A telephely műszaki vezetője a rakodást követően eligazítást tartott a napi munkákról a 8 fős munkacsapatnak, akiket kisbusszal terveztek a munkaterületre szállítani.

Az indulás előtt I. N. kiszállt a vezetőfülkéből – feltehetően azért, hogy a rakomány rögzítéséről meggyőződjön –, és áment a jármű jobb oldalára. A kisbuszba éppen beülő munkatárs elmondása szerint I. N. a teherautó rakfelületének közepénél járt, amikor az enyhén lejtős területen a telephely kapujának irányába, attól kb. 12 m-re a teherautó gurulni kezdett. A gépkocsivezető első reakciójában különböző köveket, aszfaltdarabokat próbált dobálni a kerek alá, hogy a mozgást megállítsa. Kísérlete eredménytelen maradt, ezért – feltételezhetően – megpróbált a jármű előtt átszaladva beugrani a vezetőfülkébe, hogy megállítsa a járművet.

Az esemény utolsó fázisát észlelte a másik teherautó vezetője – K. Z. –, aki saját gépkocsijából kiugorva próbálta – a guruló jármű vezetőfülkéjébe beugorva – lefékezni a kapu felé guruló gépkocsit. Mielőtt a fülkébe léphetett volna, a tehergépkocsi jobb eleje a kapu oszlopához szorította a munkatársát, I. N.-t.

K. Z. a vezetőfülkébe ülve hátramenetbe kapcsolt, hogy I. N.-t a súlyosabb sérüléstől megóvjá. A jármű lefékezése és a motor leállítása után a földön fekvő I. N.-hez lépett, akinél életjelet nem tapasztalt.

A munkabaleset észlelése, a belső információ

K. Z. a mobiltelefonján azonnal értesítette a mentőket, majd a főnökét és a rendőrséget. Az 5 percen belül kikerkező mentők már csak a halál beálltát tudták megállapítani. A rendőrség helyszínelői és a Kft. ügyvezetője is ¼ órán belül a helyszínre érkezett. A balesetet a baleset helyszíne szerint területileg illetékes megyei kormányhivatal munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervének munkavédelmi felügyelősége felé a T. Kft. jelentette be, attól függetlenül, hogy I. N. nem az ő munkavállalója volt. A munkavédelmi felügyelőség felügyelője fél órával a baleset bekövetkezése után a helyszínre érkezett. A K. Kft. ügyvezetője értesítette külső munkavédelmi szakemberét, aki szintén hamar a telephelyre érkezett.

A munkabaleset kivizsgálása

A helyszínelést végzők a helyszínelés során, a helyszínrájon rögzítették a gépkocsik (mindkét teherautó és a kisbusz) eredeti helyét, az elmozdulás irányát, a balesetet okozó gépkocsi és a kapuoszlop egymáshoz való viszonyát. Fényképfelvételeket készítettek a mozgás fékezésére „eldobált” beton- és aszfaltdarabok elhelyezkedéséről, a balesetet

szenvedett testhelyzetéről (I. N. testét egy kitömött zsákkal helyettesítették), a gépkocsi lökhárítóján és motorházán észlelhető nyomokról.

A sebességváltó és a rögzítőfék helyzetét, a baleset időpontjában lévő állását K. Z. tanúvallomása alapján rekonstruálták, úgy, hogy azt „0” állásból hátrameneti fokozatba kapcsolta, és megállás után a jármű állapotát a rögzítőfékkel is stabilizálta.

A rögzítőfék működőképességéről is meggyőződtek, úgy, hogy annak behúzása után egyes sebességi fokozatba kapcsoltak, mire a motor lefulladt, tehát a rögzítőfék hatásos volt.

A kivizsgálás megállapításai

A személyi tényezők

A **munkabalesetet szenvedett** gépkocsivezetőt a Kft. határozatlan időtartamú szerződéssel már 7. éve foglalkoztatta, gépkocsivezetői szakképesítéssel rendelkezett. A munkavállaló a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet szerinti időszakos munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálaton részt vett, és az adott munkakörben történő foglalkoztatásra „alkalmas” minősítést kapott. Vezetői engedélye szerint „C”, illetve „C1E” kategóriába tartozó jármű vezetésére volt jogosult. Vezetői engedélye 2014-ig érvényes.

A munkaszerződésbe FEOR-08 szerinti kódszám, 8417 (Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr), a munkaszerződés módosítást követően került bejegyzésre.

Egyéni védőeszköz

A munkáltató (K. Kft.) kockázatértékelés alapján – az Mvt. 56. §-át figyelembe véve – határozta meg írásban az egyéni védőeszköz-juttatás rendjét. A gépkocsivezetőknek

- mechanikai védelem elleni védőkesztyűt,
- zord időjárás elleni esővédő kabátot,
- általános rendeltetésű védőoverallt,
- védőlábbelit,
- UV-sugárzás elleni védelmet nyújtó (MSZ EN 166 szabványnak megfelelő) védőszemüveget biztosított.

A munkaeszköz

A baleset bekövetkezésében „közrejátszó” munkaeszközhöz a „könnyű” kategóriába (összes tömege max. 7,5 t) tartozó fülkés alvázú gépkocsi [jármű hossza 10,72 m, szélessége 2,5 m, magassága 3,15 m, kézi váltó (5+1)] forgalmi engedélye (hatósági engedélye) 2013-ig érvényes. Műszaki állapota – függetlenül a forgalmi engedély meglététől – a szakértői vizsgálat szerint a követelményeknek megfelelt. (A sebességváltó akaratlanul nem kapcsolt sebességi fokozatba, a rögzítőfék stabilan álló helyzetben tartotta az enyhén lejtős járófelületen a járművet.)

A munkakörnyezet

A baleset időpontjában 15–18 0C volt a hőmérséklet, felhőtlen égbolt mellett, gyenge, a járműszekrényre merőleges – DK-i – irányú szél fúj. A járófelület egyenletes aszfaltborítású. A lejtésirány a közterület – a kapu – felé kb. 2,5-3% volt.

Egyéb dokumentációk

Az egyéb dokumentációk – a két Kft. közötti szerződésen túl – a gépkocsi(k) menetokmányainak vizsgálatára terjedtek ki.

A tevékenységgel összefüggésben

A munkáltató

A szállításokat végző munkáltató korrekt szerződést kötött a megrendelővel, biztosította a gépkocsik megfelelő műszaki állapotát, gondoskodott a munkavállalók egyéni védőeszközzel, valamint munkaruhával való ellátásáról. A megbízó telephelyén a munkavégzés feltételeit szűrőpróbaszerűen, de rendszeresen ellenőrizte. A munkavédelmi oktatást évente megtartotta, illetve a közlekedéssel kapcsolatos jogszabályváltozásokról a járművezetőket rendszeresen tájékoztatta.

A balesetet szenvedett munkavállaló

A vonatkozó jogszabályban [(1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól] foglalt személyi feltételeknek megfelelt.

„4. § (1) Járművet az vezethet, aki

- a) a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes engedéllyel rendelkezik, és a jármű vezetésétől eltiltva nincs;
- b) a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van, továbbá
- c) a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

(2) A jármű vezetését az üzemben tartó nem engedheti meg, illetőleg a vezető nem engedheti át olyan személynek, aki az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek nem felel meg.

(3) Az (1) bekezdésben említett engedélyt a vezetőnek vezetés közben magánál kell tartania.”

Figyelmén kívül hagyta a gépkocsivezető a vezetőfülke elhagyása előtt azt az alapvető biztonsági követelményt, hogy **leállítsa a motort, és elmozdulás ellen rögzítőfékkel biztosítsa a járművet.**

A munkabaleset oklancolata:

- Útkarbantartási munkaeszközök, anyagok szállítása,
- rakodás után a rakomány rögzítésének ellenőrzésére a gépkocsivezető elhagyta a vezetőfülkét,
- kiszállás előtt nem állította le a motort, nem rögzítette a rögzítőfékkel a járművet,
- a járművezető átment a jármű menetirány szerinti jobb oldalára,
- az enyhén lejtős úton a motor rezgése miatt a gépkocsi elindult,

- a kerék alá dobált anyagok a járművet nem tudták lefékezni,
- a megállítási érdekében a gépkocsi vezetője az előtt átszaladva akart a vezetőfülkébe beszállni,
- a kapuoszlop és a gépkocsi-lökhárító között már nem tudott átszaladni,
- a mozgó jármű a kapuoszlophoz nyomta,
- a helyszínen elhunyt.

A munkáltató intézkedése a hasonló munkabaleset megelőzése érdekében: a munkabaleset tanulságainak széleskörű ismertetése.

A megyei kormányhivatal munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerve munkavédelmi felügyelőségének intézkedése: nem volt indokolt az intézkedés.

Olvasóink kérdezték – mi válaszolunk

A beépített ventilátorok, klímák tisztítását mi írja elő?

Válasz:

A munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM–EüM együttes rendelet.

„Zárt munkahelyek szellőztetése

6. § (1) Zárt munkahelyeken biztosítani kell az elegendő mennyiségű és minőségű, egészséget nem károsító levegőt, figyelembe véve az alkalmazott munkamódszereket és a munkavállalók fizikai megterhelését. Ahol a munkahelyek légtérét gázok, gőzök, aeroszolok, porok (rostok) szennyezhetik, ott a vonatkozó jogszabályokban foglalt követelményeket figyelembe kell venni.

(3) Mesterséges szellőztetés esetén a szellőztetés módjának, jellegének, mértékének meghatározásakor figyelembe kell venni a helyiségben munkát végzők számát, a munkavállalók fizikai megterhelését, a tevékenység, technológia jellegét, a légszennyezettség mértékét, illetve az időegység alatt felszabaduló szennyezőanyag tömegét és a helyiség légtérfogatát.

(4) A (3) bekezdésben megjelölt, szellőztetés céljára szolgáló rendszerek esetén biztosítani kell

- a) állandó, hatékony működőképességüket;
- b) meghibásodásuk esetére, ellenőrző rendszer útján a hiba jelzését, ha a meghibásodás a munkavállaló egészségére veszélyes vagy ártalmas lehet;
- c) rendszeres tisztán tartásukat, a lerakódott szennyeződések késedelem nélküli eltávolítását;

- d) a szennyezőanyagok felkavarásának megakadályozását;
- e) a kellemetlen és egészségre káros légmozgás kialakulásának megelőzését, és ennek érdekében a légsebesség alábbi értékeinek megtartását:
- ea) ülve végzett szellemi és könnyű fizikai munkánál: 0,1 m/s,
- eb) helyváltoztatással járó, könnyű fizikai munkánál: 0,2 m/s,
- ec) melegüzemi zárt munkahelyen, 24 °C (korrigált) effektív hőmérséklet [a továbbiakban: (K) EH] érték feletti hőhatás mellett végzett közepesen nehéz fizikai munkánál: 1,0 m/s,
- ed) melegüzemi zárt munkahelyen 24 °C (K) EH érték feletti hőhatás mellett végzett, nehéz fizikai munkánál: 1,5 m/s.

(6) A szellőztető rendszerek üzembe helyezése során mérésekkel [Mvt. 21. § (3) bekezdése] kell meggyőződni az elegendő mennyiségű és minőségű levegő meglétéről. Az ezt tanúsító mérési dokumentumok megőrzéséről a munkáltató gondoskodik. A munkáltató jogutód nélküli megszűnése esetén a mérési dokumentumokat át kell adni a fővárosi és megyei kormányhivatal munkavédelmi felügyelőségének.

(7) A szellőztetés céljára szolgáló túlnyomásos, kiegyenlített, depressziós szellőztetést biztosító műszaki rendszerek biztonsági berendezésnek minősülnek. Megfelelő működésüket a vonatkozó jogszabályban meghatározott időszakos, biztonsági felülvizsgálat [Mvt. 23. § (1) bekezdése] keretében mérésekkel kell ellenőrizni.”

„Mvt. 21. § (3) A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.”

„Mvt. 23. § (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát és a 21. § (2) bekezdésében meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetészerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja. Az időszakos biztonsági

A Munkavédelem szaklapunkban közzétett szócikkek és az egyes esetekre, kérdésekre adott válaszok Olvasóink munkavédelmi tájékoztatásában kívánnak segíteni. A kérdésekre adott válaszok a szerzőnk rendelkezésre álló információk alapján kialakított egyéni szakmai véleményét tükrözik. A teljes tényállás ismeretében személyesen nyújtandó jogi tanácsadás eltérő szakmai véleményhez vezethet, ezért az értelmezésbeli különbözőségekért Kiadónk felelősséget nem vállal.

felülvizsgálatot – kivéve a veszélyes technológia esetét – szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. A veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.”

Tehát üzembe kell helyezni és legalább 5 évente időszakos biztonsági felülvizsgálat keretében mérésekkel kell ellenőrizni, az Mvt. és a 3/2002. (II. 8.) SzCsM–EüM együttes rendelet vonatkozó előírásai alkalmazása során figyelembe kell venni az adott gépre, berendezésre vonatkozó „gépkönyvben” leírt, a telepítéssel, az üzemeltetéssel, a működtetéssel kapcsolatos egyéb biztonsági és egészségvédelmi előírásokat is.

Ha a gépkönyv, műszaki leírás ennél gyakoribb időszakot ír elő, akkor annak megfelelően kell eljárni. A szellőztetés céljára szolgáló rendszerek és légkondicionáló berendezések esetén biztosítani kell azok rendszeres karbantartását, tisztán tartását, amelyről a készülék gyártója által készített gépkönyv ad iránymutatást.

Munkavédelem X. évfolyam,
hetedik szám, 2012. július
Kiadja a Fórum Média Kiadó Kft.
1145 Bp., Szugló u. 52-54.
Tel.: 273-2090 Fax: 468-2917
Felelős kiadó: Györfi Nóra, ügyvezető igazgató
Szerkesztő: Petren Ágnes
HU ISSN 1785-9182
Előfizethető a kiadónál.
Hirdetések felvétele:
Tel.: 273-2090 Fax: 468-2917,
E-mail: forum-media@forum-media.hu
Internet: www.forum-szaklapok.hu
www.forum-media.hu
Nyomdai kivitelezés: Prime Rate Kft.

FORUM

